

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för svenska språket

TINDRA - EN STJÄRNA PÅ NAMNTOPPEN

En attitydstudie av tio populära personnamn

Anna Bennulf

C-UPPSATS, 10 poäng

Svenska språket C

Höstterminen 2005

Handledare: Eva Nyman

Examinator: Benjamin Lyngfelt

Sammanfattning

Förnamn kan skapa starka känslor, och attityder till ett och samma namn verkar skilja sig mellan generationerna.

I denna uppsats undersöks attityder till tio av de hundra vanligaste förnamn som ges till nyfödda barn i Sverige i dag. Namnen är *Emma*, *Tindra*, *Ronja*, *Smilla*, *Siri*, *William*, *Hugo*, *Liam*, *Love* och *Elias*. Genom intervjuer vill jag ta reda på vilka attityder respondenterna har till de olika namnen samt undersöka om det är någon skillnad i attityder till namnen mellan den äldre och den yngre generationen. Jag vill också ta reda på vad respondenterna anser är orsaken till deras attityd: Namnets "klang" – alltså hur de tycker att namnet låter – eller de associationer som de i övrigt har till namnet?

Resultatet visar att skillnaden i attityd till namnen inte är stor mellan generationerna, men orsaken till attityden varierar mellan åldersgrupperna. Enbart klangen i ett namn har inte lika stor betydelse för attityden till namnet som erfarenheter från tidigare namnbärare. Denna studie kan ses som ett försök att få grepp om orsakerna till skillnader mellan generationer angående attityder till olika namn.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte	2
Om personnamn och tidigare forskning	3
Namnval och modeväxlingar	3
Amy Perfors studie	4
Teoretiska utgångspunkter och förväntade resultat	4
Material och metod	6
Intervjuerna	6
Utvalda namn	6
Bearbetning av intervjusvaren	10
Resultat	11
Namnet <i>Emma</i>	11
Namnet <i>Tindra</i>	12
Namnet <i>Ronja</i>	14
Namnet <i>Smilla</i>	15
Namnet <i>Siri</i>	16
Namnet <i>William</i>	17
Namnet <i>Hugo</i>	18
Namnet <i>Liam</i>	19
Namnet <i>Love</i>	20
Namnet <i>Elias</i>	21
Ordningsföljd för namnens popularitet hos respondenterna	23
Övriga frågor	23
Diskussion	24
Skillnaden i attityd mellan generationerna	24
Orsaker till attityder	25
Klang och associationer	27
Sammanfattande slutsatser och förslag till fortsatt undersökning	29
Litteraturförteckning	31
Bilaga 1	32

Inledning

För en tid sedan föddes det en liten flicka i släkten. De nyblivna farföräldrarna uppvaktade sin svärdotter på sjukhuset. Stämningen var på topp tills den nyföddas namn presenterades: ”Smilla, det får hon bara inte heta.” Den annars så blida och vänliga farmodern lämnade hastigt sjukhuset i vredesmod. Detta blev en tragedi som lämnade svårläkta sår i den annars så harmoniska familjen.

Att personnamn kan skapa starka känslor är uppenbart. Det verkar också som att attityderna till ett och samma namn skiljer sig mellan generationerna. Detta kan bero på att olika tider präglas av olika förnamn, och att namnen till viss del speglar det samhälle som vi lever i.

Därför vore det intressant att undersöka vad det är som påverkar dessa känslor inför personnamn. Är vi bara påverkade av modets växlingar? Eller är det personliga orsaker såsom positiva eller negativa erfarenheter av tidigare namnbärare? Kan det kanske istället vara namnets klang som gör att man inte tycker om det?

Ett första steg i en sådan undersökning kan vara att ta reda på hur stor skillnaden i attityder mellan den unga generationen och den äldre generationen till våra vanligaste personnamn är. Därför kommer jag att göra en attitydundersökning för att ta reda på detta. Jag kommer även att undersöka respondenternas uppfattning om orsakerna till känslorna de har inför namnen.

Syfte

Mitt syfte är att undersöka den yngre och den äldre generationens attityd till tio av de hundra vanligaste förnamn som ges till nyfödda idag. Jag utgår från följande frågeställningar:

- Vilka attityder har respondenterna till de tio olika namnen?
- Finns det någon skillnad i attityd beroende på vilken generation som respondenten tillhör?
- Vad anger de själva är orsaken till sin attityd: Namnets ”klang” – alltså hur de tycker att namnet låter – eller de associationer som de i övrigt har till namnet?

Om personnamn och tidigare forskning

Detta kapitel kommer att beröra ämnet förnamn och deras modeväxlingar samt tidigare forskning.

Namnval och modeväxlingar

Förr i tiden i Sverige var namnen ofta traditionsbundna och namnbeståndet blev på detta vis begränsat. Det var vanligt, framför allt på landsbygden, att man uppkallade sina barn efter släktingar. Den äldsta sonen fick farfars namn och nästkommande son fick morfars namn. Likaså var det med den äldsta dottern som fick farmors namn och nästkommande flicka fick mormors namn. Man uppkallade även barnen efter andra släktingar men helst inte efter någon som varit svårt sjuk eller dött en bråd död. Denna form av uppkallelse tillämpades ända till slutet av 1800-talet (Brylla 2004:12)

Fram till 1900-talets början gick namnväxlingarna således i relativt lugn takt. Därefter har namnmodet växlat desto snabbare. I vår tid har TV, radio, musik och litteratur samt andra medier stor påverkan på namngivningen. Det är idag populärt att ge sina barn namn efter kändisar. Dock beror inte namnmodets ökade växlingar bara på medias påverkan utan också på att föräldrar idag är friare att välja namn till sina barn (Brylla 2004:13).

Även om föräldrar nu är friare att välja namn till sina barn så finns det enligt Anders Malmsten (2000:7–8) ändå vissa namn som många föräldrar anser vara helt otänkbara att ge till sina barn. Det tar ofta 70–80 år mellan två modetoppar och en förklaring till detta är att nyblivna föräldrar undviker namn som deras egna föräldrar eller andra auktoriteter i deras barndom var bärare av. Förklaringen till detta är enligt Malmsten att tidigare modenamn alltid är förknippade med starka känslor. Är det däremot 80 år sedan namnet senast var modernt kan det mycket väl bli ett modenamn i våra dagar. Föräldrar verkar inte ha någonting emot att ge sina barn namn som deras far- och morföräldrar bar.

Sedan 1990-talet har det blivit populärt bland nyblivna föräldrar att välja ovanliga namn till sina barn. Många av dessa namn har tydliga inspirationskällor. Bland dem som föddes år 2001 fanns det barn som fick namnen *Tarzan*, *Zorro* och *Gandalf*. Det är också populärt numera att hitta på egna namn till sina barn (Svenska namn).

Amy Perfors studie

I augusti 2004 presenterade Amy Perfors vid Massachusetts Institute of Technology en studie över det fonologiska mönstrets betydelse vid bedömning av namn. ”*What is a name*”- *the effect of sound symbolism on perception of facial attractiveness*” (Perfors 2004). Denna studie undersökte hur en persons attraktionskraft kan påverkas av vilket namn som personen bär. Perfors publicerade 24 fotografier på webbsidan hotornot.com, och där fick bedömare gradera varje fotografi på skala 1–10. Varje bild tilldelades ett engelskt personnamn som då och då byttes ut. Dessa namn hade olika fonologiska mönster och både manliga och kvinnliga namn användes.

Resultatet visade att det fonologiska mönstret hos ett namn spelar roll för bedömningen av hur attraktiv en person uppfattas. Perfors fann att den faktor som spelade störst roll var vokalkvaliteten hos den betonade vokalen i ett namn. När det gällde kvinnor så uppfattades de som mest attraktiva när deras bild parades ihop med ett namn med en bakre vokal i den betonade stavelsen. Ett mansnamn uppfattades som mest attraktivt när fotografiet parades ihop med ett namn med en främre vokal i den betonade stavelsen. Konsonanterna spelade en mycket mindre roll än vokaler för attraktionskraften i ett namn. Perfors menar dock att man måste göra ytterligare undersökningar för att vara säker på att dessa regler gäller även för namn som inte är engelska (Perfors 2004).

Teoretiska utgångspunkter och förväntade resultat

Eftersom ett personnamn alltid har en bärare är det inte enbart namnets fonologiska drag som påverkar vad man tycker om ett namn. Det kan också finnas känslor som förknippas med personnamn. Även om man kan ha känslor för de fonologiska dragen är min teori att associationer som har med andra tidigare namnbärare och betydelseassociationer kring namnet påverkar mer än enbart känslor för namnets fonologiska drag när det gäller

inställningen till ett visst personnamn. Jag grundar mitt antagande på Willy Van Langendoncks teorier (Van Langendonck 1999). Han menar att personnamn kan väcka olika sorters associationer, till exempel tänker vi kanske på namnet *Napoleon* som 'Waterloos förlorare'. Exempel på vardagliga betydelseassociationer kring ett namn kan vara att efternamnet *Baker* kan påminna om namnets ursprung som är 'bagare' (Van Langendonck 1999: 112).

Jag anser att det också kan vara så att om man har träffat på eller känner en verklig person som heter *Napoleon* förknippar man namnet med den personens karaktär. Är det en person som man tycker om gillar man namnet och är det en person man inte tycker om så tycker man inte om namnet.

Vidare förväntar jag mig att det kommer att vara stor skillnad mellan åldersgrupperna i attityder till våra vanligaste personnamn. Jag förväntar mig också att den äldre generationen kommer att vara mer antingen positivt eller negativt inställd till dagens vanligaste personnamn än den yngre generationen. Detta grundar jag på att den äldre generationen har levt längre och borde ha kommit i kontakt med fler namnbärare av namnen ifråga och därför haft möjlighet att få mer erfarenheter än vad den yngre generationen har.

Det är också troligt att den äldre generationen inte är lika väl förtrogen med nya namn som till exempel *Tindra* och *Liam*. Därför är det sannolikt att de uppfattar dessa namn som underliga och är mer negativt inställda till dem än den yngre generationen.

Det finns givetvis andra faktorer som påverkar attityder till förnamn än de ovan uppräknade, men för att begränsa mig har jag valt att i första hand studera respondenternas åsikter om namnen i fråga. Jag har inte tagit reda på respondenternas personliga bakgrund såsom till exempel nationalitet och kulturell bakgrund. Jag har inte heller fördjupat mig i skillnaden mellan manliga och kvinnliga åsikter angående namnen. Jag har istället fokuserat på skillnaden mellan den äldre respektive yngre generationen.

Material och metod

Den materialsamlingsteknik som har valts i detta arbete är intervjuer. Jag kunde också ha valt ett kvantitativt förfarande och gjort en enkätundersökning. Dock valde jag en kvalitativ utgångspunkt eftersom det ger en möjlighet till djupare kontakt med respondenten och därmed en mer djupgående undersökning av attityderna.

Intervjuerna

Jag intervjuade totalt 14 personer. Från den äldre generationen intervjuades fyra kvinnor och tre män i åldrarna 67–82 år. Fyra pojkar och tre flickor i åldrarna 16–20 år intervjuades från den yngre generationen. Gemensamt för alla respondenter är att de bor inom Lidköpings kommun. Varje intervju tog i genomsnitt 30 minuter. Respondenterna har blivit lovade anonymitet och därför är namnen som de går under i denna uppsats påhittade. Intervjuerna av ungdomarna gjordes på en gymnasieskola i Lidköping. Den äldre generationen intervjuades i sina hem. Innan den första intervjun gjordes genomförde jag tre provintervjuer inom den egna familjen och kom då fram till att respondenterna blir trötta och fåordiga efter att ha svarat på vad de tycker om cirka tio personnamn. Av detta insåg jag att jag måste begränsa mina frågor för att få en bra kvalitet på intervjuerna.

Utvalda namn

För att hålla god kvalitet på intervjusvaren och inte göra detta uppsatsarbete alltför stort fick jag avgränsa mig och välja ut tio av de hundra vanligaste personnamnen som ges till barn idag. Personnamnen i denna studie är hämtade från webbsidan www.svenskanamn.se (Svenska namn). Denna webbsida är skapad av Anders Malmsten som har skrivit flera böcker om namn. Där finns det listor över de hundra vanligaste flick- och pojknamnen som ges till nyfödda i Sverige. Där kan man se hur många flickor och

pojkar det är som fått sitt respektive tilltalsnamn mellan åren 1989 och 2003. Listorna som jag har valt gäller för hela Sverige och inte för enskilda kommuner. Dessa listor över de populäraste barnnamnen bygger på folkbokföringens uppgifter.

Följande namn valdes ut för att användas i studien: *Emma, Tindra, Ronja, Smilla, Siri, William, Hugo, Liam, Love* och *Elias*.

Emma och *William* valdes ut för att de är de två namn som år 2003 låg överst på listan över de vanligaste flick- och pojknamnen som gavs till nyfödda detta år. De övriga namnen ovan är namn som de senaste åren har blivit på modet. Jag valde dessa för jag antog att de trots att de ligger på listan över de hundra vanligaste barnnamnen troligtvis kan verka ovanliga eller främmande för vissa respondenter. Jag valde också ut relativt nya namn som *Ronja* och *Tindra* och äldre namn som *Siri* och *Elias* som respondenterna skulle förhålla sig till.

Dock valde jag inte ut namnen i denna undersökning efter vissa ljudkriterier för att undersöka Perfors hypotes. Detta för att Perfors undersökning endast varit en inspirationskälla till detta arbete och att jag inte har haft resurser för att göra en lika omfattande undersökning som hennes. Dessutom valde jag att undersöka attityder till spädbarnsnamn medan Perfors undersöker hur attraktiv en person uppfattas beroende på namnet. Denna skillnad i studie gör det svårt att göra en jämförelse eftersom det inte är sagt att en viss ljudkombination som skulle anses passa ett litet flickebarn skulle passa en "attraktiv" tjugoårig kvinna.

Efter att mitt insamlingsarbete i stort sett var avslutat fick jag tillgång till den senaste statistiken för 2005 över de hundra vanligaste namn som ges till nyfödda pojkar och flickor i Sverige i dag. Dessa fakta hämtade jag från Statistiska centralbyråns webbsida och där finns topp 100-listor med namnstatistik för nyfödda pojkar och flickor i Sverige (SCB). Jag har lagt in dessa data i slutet på presentationen av varje namn. Jag har även jämfört de data från hemsidan www.svenskanamn.se (Svenska namn). som finns i denna uppsats med siffrorna från Statistiska centralbyrån och funnit att de i stort sett överensstämmer. Namnen *Ronja, Smilla* och *Siri* har enligt statistik från SCB gått ner några steg i popularitet under år 2005, och detta var fakta som jag inte kände till när jag genomförde undersökningen. Alla pojknamn i denna undersökning har ökat i popularitet under 2005 utom *William* som nu ligger på andra plats och *Love* som ligger på plats 75.

Utvalda flicknamn

- Emma* *Emma* är ett tyskt namn och troligen en kortform av namn på *Erman-* och *Irmin* som betyder 'hög, väldig' (Allén & Wåhlin 1995: 234). Det kan också vara en kortform av *Emilia* och *Emerentia* (Otterbjörk 1970:154). Namnet var populärt i Sverige under hela 1800-talet. I början av 1900-talet blev namnet omodernt men fick ny popularitet i slutet av seklet (Klintberg 2001:257). Från 1990-talet fram till och med år 2005 har namnet legat på topp på listan över de vanligaste namnen som ges till nyfödda (SCB).
- Tindra* Namnet *Tindra* har sitt ursprung i verbet *tindra*. Namnets popularitet kom plötsligt år 1996 då det var två flickor som fick *Tindra* som tilltalsnamn. År 1999 var det 27 stycken fördelade på 19 kommuner från Malmö i söder och Hudiksvall i norr (Malmsten 2000:13). Sedan dess har namnets popularitet ökat kraftigt och 411 nyfödda flickor fick namnet *Tindra* år 2003 då namnet kom på plats 33 på namntoppen av namn som ges till nyfödda (Svenska namn). År 2005 låg det på plats 23, vilket tyder på att namnet fortfarande ökar i popularitet (SCB).
- Ronja* Namnet *Ronja* är barnboksförfattaren Astrid Lindgrens skapelse. Hon skapade namnet av två stavelser från sjönamnet *Juronjaure*. I Norrland, Värmland och Dalarna är namnet som mest populärt. Namnet blev snabbt omtyckt och gick från litterärt namn till namnsdagsnamn i 1993 års almanacka på bara tolv år. *Ronja* låg år 2003 på plats 67 på namntoppen av namn som ges till nyfödda (Svenska namn). År 2005 låg det på plats 75 (SCB).
- Smilla* Namnet *Smilla* ökar mycket snabbt och har nyligen tagit sig in på namntoppen. År 2003 stod namnet *Smilla* på plats 92 på namntoppen (Svenska namn). *Smilla* är en bildning av författaren Peter Hoeg som skrev boken *Fröken Smillas känsla för snö*. Han bildade namnet av det grönländska kvinnonamnet *Millaaraq* som betyder 'en som smånyttar' och det danska ordet för leende, *smil* (Brylla 2004:203). År 2005 låg *Smilla* på plats 99 på listan

över de hundra populäraste flicknamnen som ges till nyfödda (SCB).

Siri *Siri* är en vardaglig form till *Sigrid* som är sammansatt ord med betydelsen 'seger' och 'skön'. Namnet *Sigrid* är av nordiskt ursprung och fanns redan på runstenarnas tid. Varianten *Siri* har sedan länge existerat som en självständig namnform. Namnet *Siri* var populärt årtiondena kring 1900 och tappade sedan sin popularitet (Malmsten 1993:93). Namnet *Siri* återfick sin popularitet under 1990-talets sista år och låg år 2003 på plats 99 på namntoppen (Svenska namn). År 2004 och 2005 var detta namn inte längre med på listan över de hundra populäraste flicknamnen (SCB).

Utvalda pojknamn

William Namnet *William* är en engelsk motsvarighet till *Vilhelm*. År 1900 var *William* det åttonde vanligaste namnet bland nyfödda pojkar i Sverige. *Vilhelm* är av tyskt ursprung och är sammansatt av motsvarigheten till de svenska orden 'vilja' och 'hjälm' (Andersson-Ek 1996:56). I våra dagar har *William* gått förbi *Vilhelm* och låg år 2003 överst på namntoppen. Senast *William* var populärt i Sverige var vid förra sekelskiftet men redan 1930 började namnet rasa från topplistorna (Malmsten 2000:228). Namnet låg år 2005 på andra plats på namntoppen över de hundra populäraste namn som ges till nyfödda pojkar (SCB).

Hugo *Hugo* är ett forntyskt namn som kom till Sverige med ätten Hamilton på 1600-talet (Carlsson 1986:93). Namnet *Hugo* är ursprungligen en smekform till namn på *Hug-* av det fornhögtyska *hugu* 'håg, tanke'. Exempel på sådana namn är *Hugbald* och *Hugbert* (Brylla 2004:107). I Sverige var namnet *Hugo* populärt vid 1900-talets början och har ökat i popularitet sedan dess. År 2003 låg namnet *Hugo* på plats 16 på namntoppen av namn som ges till nyfödda (Svenska namn). Namnet låg 2005 på nionde plats på namntoppen (SCB).

- Liam* *Liam* är en keltisk kortform till det engelska namnet *William*. En inspirationskälla som har fått namnet att bli populärt är det världsberömda bandet Oasis med sångaren Liam Gallagher (Brylla 2004:142). *Liam* är ett pojknamn som snabbt ökar i popularitet. År 1993 var det bara en pojke i Sverige som fick namnet som tilltalsnamn. Namnet låg på plats 31 på namntoppen år 2003 (Svenska namn). Namnet låg år 2005 på plats 20 på namntoppen av namn som ges till nyfödda (SCB).
- Love* Namnet *Love* är en svensk nybildning till *Louis* som är en fransk form av *Ludvig*. Det tyska namnet *Ludvig* är bildat av två ord som betyder 'berömd' och 'kämpe'. Den mest kände svensk som har burit namnet är författaren Carl Jonas Love Almquist. Bland vuxna män är *Love* ett mycket ovanligt förnamn. Namnet *Love* ökade i popularitet på 1970-talet och har ökat stadigt sedan dess (af Klintberg 2001:333). År 2003 låg pojknamnet på plats 69 på namntoppen (Svenska namn). Namnet låg år 2005 på plats 75 på namntoppen (SCB).
- Elias* *Elias* är ett bibliskt namn som används sedan 1200-talet i Sverige. Namnet är hebreiskt och betyder 'Jahve är gud' och är känt från profeten *Elia*, vars namn hade formen *Elias* i tidigare översättningar av Gamla testamentet. Namnet ökade i popularitet på 1980-talet och sedan dess har namnet snabbt klättrat uppåt på topplistan (af Klintberg 2001:151). År 2003 låg namnet *Elias* på plats 12 på namntoppen över namn som ges till nyfödda (Svenska namn). Namnet låg år 2005 på sjätte plats på namntoppen (SCB).

Bearbetning av intervjusvaren

För att få en ordnad bild på intervjusvaren kommer jag att summera fem punkter som ska representera gemensamma attityder hos respektive generation till de personnamn som presenterats ovan. Dessa punkter ska sedan vara till en hjälp när jag ska svara på frågeställningarna. För att få en mer mångfacetterad bild av intervjusvaren kommer jag också att presentera och diskutera citat från intervjuerna. Jag kommer att återkoppla till Perfors studie i diskussionen men inte gå in i några djupare jämförelser eftersom min studie har en annan inriktning.

Resultat

De utvalda namnen i denna uppsats kommer i detta kapitel att behandlas vart för sig. För att få en ordnad bild av de mångfacetterade intervjusvaren kommer jag att inleda varje del med fem punkter som visar gemensamma åsikter angående namnet ifråga hos respondenterna inom respektive generation.

Dessa gemensamma åsikter kommer sedan att kommenteras och jag kommer också att presentera relevanta citat från intervjuerna.

Namnet *Emma*

Den äldre generationens syn på namnet *Emma*:

1. Är ett fint namn.
2. Är ett mycket vanligt namn.
3. Känner flera gamla släktingar som heter *Emma*.
4. Namnet låter vackert, mjukt och milt.
5. Passar till gamla tanter men också till små barn.

Den yngre generationens syn på namnet *Emma*:

1. Är fint namn.
2. Är ett vanligt namn.
3. Känner kompisar som har det namnet.
4. Låter mjukt.
5. Passar till alla åldrar men helst till små barn.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Emma

Ovanstående gemensamma åsikter visar att den äldre och den yngre generationen har en liknande inställning till namnet *Emma*. Den enda punkt som skiljer sig är att den äldre generationen kan anknyta namnet till ”gamla

tanter” som i deras barndom var bärare av namnet *Emma*. Erik, 82 år, sade så här: *Hade en faster i Norrköping som hette Emma, hon gillade mig och jag gillade henne. Hon var den enda gamla släkting som jag åkte och hälsade på. Hon skulle nog ha varit hundra år om hon hade levat idag.* Trots att den äldre generationen kände flera ”gamla tanter” som hette *Emma* tyckte flertalet ändå att namnet även passar på en liten flicka. Rolf, 68 år, uttryckte sig så här: *Tycker att det är roligt när namn från den äldre generationen ges till små barn.* Av de sju äldre respondenter som intervjuades var samtliga enbart positiva till namnet *Emma*.

Även om de flesta av de sju ungdomarna som intervjuades var positiva till namnet *Emma* så var det några som var av en annan åsikt.

Elin, 16 år: *Det är ganska universellt, man hör det i många sammanhang. Det är vanligt och uttjatat.* På frågan om vad hon tycker om namnets klang svarade hon: *Inte bra, det låter töntigt.*

De flesta sade dock spontant att namnet *Emma* var fint för att det hade en mjuk och fin klang. Trots att alla de 14 respondenterna hade varit i kontakt med namnbärare av namnet *Emma* var det ingen som hade negativ inställning till namnet på grund av negativa erfarenheter. Det var istället så att de räknade upp snälla personer som de visste heter eller hade hetat *Emma*.

Namnet *Tindra*

Den äldre generationens syn på namnet *Tindra*:

1. Fint namn, förknippar det med en julsång.
2. Är ett mycket ovanligt namn.
3. Har aldrig hört namnet förut.
4. Namnet låter mycket mjukt och milt.
5. Passar till små barn.

Den yngre generationens syn på namnet *Tindra*:

1. Fint namn, förknippar det med sagor och fantasifilmer.
2. Har hört det förut men tror inte att det är vanligt.
3. Känner ingen som heter det.
4. Låter mjukt och fint.
5. Passar till alla åldrar men helst till små barn.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Tindra

På frågan vilket flicknamn av de fem som respondenterna tyckte var vackrast var det *Tindra* som var populärast. Fyra av sju från den äldre generationen och fem av sju från den yngre generationen tyckte att *Tindra* var det vackraste namnet. Alla respondenterna från den äldre generationen var positiva till namnet. Den första responsen på varför de tyckte om namnet var att de alla associerade till julsången Blinka lilla stjärna. De talade också om en annan julsång som de hade hört där verbet *tindra* ingick. Vidare förknippade den äldre generationen namnet *Tindra* med någonting harmoniskt, vackert som lyser och blinkar. Så här beskrev Elsa, 78 år, namnet *Tindra*: *Har en känsla av att sammanbinda namnet med ett barn som är glad och harmoniskt. Ett barn som heter Tindra är inte skrikigt. Främmande, har aldrig hört det förut, men det är roligt med nya namn som berikar språket.*

Trots att ingen av de sju respondenterna från den äldre generationen tidigare hade träffat på namnet *Tindra*, var de alla väldigt positiva till namnet. Förklaringen till detta var enligt respondenterna att de tänkte på den vackra sången och att namnet är mjukt, lätt att säga och att det slutar på bokstaven *a*.

Fem av sju ungdomar var mycket positiva till namnet *Tindra*. Ingen av ungdomarna förknippade namnet med någon sång. Däremot tänkte de på serie- och sagofigurer. Dock kunde inte någon av ungdomarna nämna någon specifik fantasifigur. Marcus, 16 år: *Jag tycker det är coolt, låter som nån seriefigur.* De tyckte alla att namnet passade till en mycket liten flicka. Det var två ungdomar som inte alls tyckte om namnet *Tindra*. Rickard, 17 år, sade så här: *Det är barnsligt, töntigt och fult, ingen borde få heta så.*

Namnet *Ronja*

Den äldre generationens syn på namnet *Ronja*:

1. Är inte direkt fult men inte heller så fint.
2. Bekantas barnbarn heter *Ronja*.
3. Namnet förknippas med filmen *Ronja Rövardotter*.
4. Namnet låter mjukt.
5. Passar bäst till hundar och katter.

Den yngre generationens syn på namnet *Ronja*:

1. Är inte ett fint namn till en människa.
2. Känner bara hundar som heter *Ronja*.
3. Förknippar namnet med filmen *Ronja Rövardotter*.
4. Låter mjukt men också grovt.
5. Passar bäst till hundar och små barn.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Ronja

Ovanstående gemensamma åsikter visar att båda generationerna i stort sett har samma inställning till namnet *Ronja*. Många av respondenterna förknippade namnet med Astrid Lindgrens bok och film *Ronja Rövardotter*. Linnea, 67 år, sade så här: *För mig är namnet Ronja färgat av den filmen av Astrid Lindgren. Tänker på trollungar. Har inte hört någon heta det. Passar till en katt eller hund. Är ett lite hårt namn.*

Ungdomarna tyckte att namnet passade bäst på hundar och barn. Elin, 16 år, uttryckte sig så här: *Låter som ett fjortisnamn. Låter som att föräldrarna har letat efter ett ovanligt namn och misslyckats. Passar till småflickor som är unga och till fjortisar.* Trots Elins negativa inställning till namnet *Ronja* var det ändå det namn som hon i slutet av intervjun valde ut som det finaste av flicknamnen. Elin var den enda av de sju respondenterna som tyckte att *Ronja* var finast. När det gäller namnets klang så svarade flertalet av respondenterna att det lät mjukt men samtidigt poängterade de att namnet kändes grovt. En av pensionärerna menade att det kunde ha med associationer till filmen att göra, eller för att det var ett *r* i början av namnet. Inger, 76, år uttryckte sig så här: *Mjukt och fint i klangen menar*

jag, men också grovt. Kanske för att det är ett r i början. Eller kanske grovt för att man tänker på filmen. Ronja var ju både söt och grov och lik ett troll samtidigt.

Namnet *Smilla*

Den äldre generationens syn på namnet *Smilla*:

1. Tycker inte om namnet *Smilla*.
2. Har aldrig hört det förut.
3. Har svårt att förknippa namnet med någonting.
4. Namnet låter konstigt.
5. Skulle inte kalla ett barn för *Smilla*.

Den yngre generationens syn på namnet *Smilla*:

1. Är ett fult och konstigt namn.
2. Har aldrig hört det förut.
3. Förknippar namnet med det engelska ordet *smile*.
4. Namnet låter konstigt.
5. Vet inte vem det passar till.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Smilla

Uppfattningarna från intervjuerna angående namnet *Smilla* är genomgående negativa. Rickard, 17 år, uttryckte sig så här: *Öh, vilket konstigt namn, kan man heta så?* På frågan varför de inte tyckte om namnet hade de flesta svårt att ge ett svar. De menade att namnet lät konstigt och att det var svårt att associera det med någonting.

Den enda positiva åsikt som kan uppvisas från intervjuerna är Johan, 16 år: *Det lät ju roligt, det låter ju som smilning.* Fyra av sju av ungdomarna förknippade namnet *Smilla* med det engelska ordet *smile*. Bara en av respondenterna från den äldre generationen gjorde denna reflektion.

På frågan vem namnet passar till var det bara en av de 14 respondenterna som hade ett förslag. Erik, 82 år, sade så här: *Smilla! sa du Smilla? Har jag aldrig hört. Gulligt till en kattunge möjligen.*

Endast en av de 14 respondenterna hade hört namnet förut och förknippade det med boken Fröken Smillas känsla för snö. Linnea, 67 år:

Kan tänka mig att det är ett danskt namn. Var det inte en dansk som skrev boken Fröken Smillas känsla för snö?

Namnet Siri

Den äldre generationens syn på namnet *Siri*:

1. Är ett vackert namn.
2. Har bekanta som heter det.
3. Förknippar namnet med *Siri von Essen*.
4. Är ett lite hårt namn.
5. Passar till en äldre person.

Den yngre generationens syn på namnet *Siri*:

1. Låter sådär.
2. Har hört det förut.
3. Förknippar namnet med en gammal tant.
4. Har en konstig klang.
5. Passar till en äldre person.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Siri

När det gällde namnet *Siri* var den äldre generationen mycket positivare än den yngre generationen. De ungdomar som kände någon tidigare namnbärare var dock positiva. Marcus, 16 år, sade så här: *Min moster heter så. Jag tycker att det passar till en snäll tant.* Alla ungdomarna tyckte att namnet passade till en äldre person. Så tyckte också de äldre respondenterna. De hade bekanta och släktingar som hette *Siri*. Erik, 82 år, sade så här: *Vackert namn. Har flera bekanta som heter det. Hade nog en moster som hette så också. Eller så var det någon annan på morsans sida som hette Siri. Kommer inte riktigt ihåg.*

Trots den positiva inställningen som den äldre generationen hade till namnet *Siri* tyckte de att namnet hade en lite hård klang.

Det var dock en man från den äldre generationen som hade en negativ inställning till namnet *Siri*. Rolf, 68 år, sade så här:

Hade en lärarinna när jag var barn som hette så. Hon var inte snäll. Ingen tyckte det. Därför tycker jag inte om namnet. Sen har jag ju träffat på namnet senare i livet i andra sammanhang. Alla som heter *Siri* är ju inte

elaka. Men minnena från barndomen har etsat sig in i själen liksom.
Namnet *Siri* tycker jag inte om.

Namnet *William*

Den äldre generationens syn på namnet *William*:

1. Är ett vackert namn.
2. Har ofta hört namnet.
3. Förknippar namnet med prins William av Storbritannien.
4. Låter stiligt.
5. Passar till en ung man.

Den yngre generationens syn på namnet *William*:

1. Är ett fint namn.
2. Har ofta hört namnet.
3. Förknippar namnet med kungligheter.
4. Låter fint.
5. Passar till alla åldrar.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet William

Båda åldersgrupperna tyckte att namnet *William* var fint. De hade alla lätt att förknippa namnet med tidigare kända och okända namnbärare. Här kommer några citat som illustrerar lite olika åsikter om namnet. Erik, 82 år, sade så här: *Tänker på äventyrsböcker. Har läst en bok om William erövraren. Kände även en William när jag var ute på sjön. Han var dödsryttare som de sade då på den tiden.*

Det var flera från den äldre generationen som förknippade namnet *William* med äventyrsböcker. Alla från den äldre generationen förknippade namnet med prins William av Storbritannien.

De tyckte alla att namnet hade en fin klang. Linnéa, 67 år, uttryckte sig så här: *Fin klang, lätt att säga, ligger rätt i munnen, inte så dumt.*

Den yngre generationen förknippade också namnet *William* med kungligheter. Elin, 16 år, sade så här: *Det låter prätigt. Förknippar det med kungligheter och kända historiska personligheter.*

Tre respondenter från den yngre generationen nämnde författaren William Shakespeare. Det var däremot ingen från den äldre generationen

som gjorde denna reflektion. Fredrik, 20 år, sade så här: *Ståtligt namn, tänker på den kände författaren Sir William Shakespeare. Han har vi läst om, han e cool. Skriver om olycklig kärlek, typ. Tror jag.*

Från den yngre generationen fanns det en flicka som var lite osäker på vad hon tyckte om namnet. Lisa, 17 år, uttryckte sig så här: *Så där ganska fint ändå... kanske? Jag tänker på nån tönt i glasögon.*

Johan, 16 år, associerade spontant namnet med ”nougatsmör” vilket var något som han själv inte riktigt visste vad det var. Så här uttryckte han sig: *Det är fint, det låter som nougatsmör. Det är fint för det klingar mjukt och det är fint när det är ett dubbelve i början.* Johan liksom de andra respondenterna uttalade *William* med vanligt svenskt [v] och inte på engelska med halv vokalen [w]. Johan tänkte troligtvis inte på uttalet utan associationen hade enbart med stavningen att göra.

Båda åldersgrupperna tyckte att *William* var ett vanligt namn och framförallt den yngre generationen kände flera personer som bar namnet.

Namnet *Hugo*

Den äldre generationens syn på namnet *Hugo*:

1. Är inte så fint.
2. Har hört det förut.
3. Förknippar det med ”gamla gubbar”.
4. Låter konstigt.
5. Skulle inte kalla ett barn för *Hugo*.

Den yngre generationens syn på namnet *Hugo*:

1. Är ett fult namn.
2. Har hört det förut.
3. Förknippar namnet med seriefigurer.
4. Låter konstigt.
5. Vet inte vem det passar till.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Hugo

Inställningen till namnet *Hugo* var relativt negativ i båda åldersgrupperna. Alla respondenterna från den äldre generationen förknippade namnet med

”gamla gubbar”. Elsa, 78 år: *Tänker på en gammal fiskargubbe som gjorde träbåtar. Svårt att tänka sig namnet på ett litet barn. Inte så fint.*

I den yngre generationen var det däremot ingen av respondenterna som förknippade namnet *Hugo* med ”gamla gubbar”. Däremot förknippade de namnet med seriefigurer.

Två av ungdomarna förknippade också namnet *Hugo* med robotar. Johan, 16 år, sade så här: *Låter som en robot eller någonting. Tänker på farliga barnfilmer som jag såg när jag var liten. ”Skrotis”, någonting. Fick mardrömmar av sådana filmer. Hugo är ett otäckt namn.*

Det fanns även andra associationer och mer positiva åsikter om namnet *Hugo*. Rickard, 17 år: *Är väl okey. Jag vet inte, det är väl inte så vanligt. Nä, ja tänker på Hugo Boss.*

Det var en kvinna från den äldre generationen som associerade namnet med boken och filmen *Hugo* och *Josefin*. Karin, 74 år, sade så här: *Hugo, tja. Tänker på Hugo och Josefin. En fin berättelse som har gått på TV. Men jag kommer inte ihåg vem som har skrivit den.*

När det gällde klangen så var respondenterna inte positiva. Fredrik, 20 år, sade så här: *Här kan man snacka om konstig klang. Låter avhugget på nåt sätt. Man låter arg när man säger det.*

Namnet *Liam*

Den äldre generationens syn på namnet *Liam*:

1. Tycker inte om namnet.
2. Har aldrig hört det.
3. Har svårt att förknippa namnet med någonting.
4. Låter konstigt.
5. Skulle inte kalla ett barn för *Liam*.

Den yngre generationens syn på namnet *Liam*:

1. Är ett fult och konstigt namn.
2. Har aldrig hört det förut.
3. Har svårt att förknippa namnet med någonting.
4. Låter konstigt.
5. Passar bara småbarn.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Liam

När jag ställde intervjufrågan uttalade jag namnet *Liam* [li:am].

Både den äldre och den yngre generationen hade svårt att förknippa namnet *Liam* med någonting. Inger, 76 år, uttryckte sig så här: *Svårt med namn som man inte har hört förut. Svårt att uttala trots att namnet är kort. Bättre med tydliga och klara namn. Inte fint. Även om det var svårt att förknippa namnet med någonting gjordes det dock försök. Johan, 16: Låter som "liemannen", typ. Låter inte fint. Det namnet är ju en katastrof.*

Endast en av respondenterna var väl förtrogen med namnet. Elin, 16 år, sade: *Fult för att jag har hört det så mycket på min lillasysters kompisar. Två utav respondenterna tyckte att namnet *Liam* både lät manligt och kvinnligt. Erik, 82 år: *Har aldrig hört. Men har nog läst det. Låter både kvinnligt och manligt. Tycker inte att det passar på just små barn. Passar kanske mer när de har växt till sig.**

Bara en av respondenterna tyckte att namnet *Liam* var fint. Linnéa, 67 år, sade så här: *Har ingen knytning till det. Tycker inte att det är så dumt. Låter mjukt och snällt.*

Namnet *Love*

Den äldre generationens syn på namnet *Love*:

1. Är ett fint namn.
2. Har hört det på små barn.
3. Låter mjukt och fint.
4. Förknippar det med författaren Carl Jonas Love Almqvist.
5. Passar till barn.

Den yngre generationens syn på namnet *Love*:

1. Är ett fult namn.
2. Har hört det på barn.
3. Förknippar namnet med det engelska ordet *love*.
4. Pojkarna vill inte heta det själv.
5. Passar till små barn och gamla gubbar.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Love

Fyra av sju från den äldre generationen tyckte om namnet *Love*. Samtliga av dessa var kvinnor. Inger, 76 år sade så här:

Det är ett fint namn. Dom har ju börjat ge det till barn nuförtiden. Min väninna som bor här intill har ett barnbarn som bor i Stockholm. Han heter *Love*. Jag har träffat honom, en sådan fin och rar liten pojke, kan du tro. Man kan inte bli annat än rar när man heter *Love*, skojar vi om.

Männen var inte lika positiva till namnet. Erik, 82 år, sade: *Vilka konstiga namn du har. Vet inte om jag överhuvudtaget har kommit i kontakt med det. Måste vara ovanligt. Låter mycket underligt. Tilltalar mig inte det minsta.*

På samma sätt i den yngre generationen var de fyra pojkarna negativa till namnet *Love*. Johan, 16 år: *Love låter som det engelska ordet för kärlek, love. Korkat ord till ett namn. Tänker också på en film med en tjock person som hette Buddy Love. Skulle aldrig vilja heta det själv. Nej det är inte fint.*

Trots att *Love* har långt [u:] och två stavelser förknippade alla de sju ungdomarna namnet med det engelska ordet *love* som har en kort [a]-liknande vokal och enstavigt uttal. Ingen av respondenterna uttalade namnet *Love* som engelskans *love* utan associationerna var enbart stavningsmässiga. Sara, 18 år, sade så här: *Jättegulligt namn. Tänker på love, kärlek. Det vill jag ha ett barn som heter, eller en gullig pojkvän.* Förutom Inger, 76 år, var det ingen i den äldre generationen som förknippade namnet *Love* med det engelska ordet *love*.

Sex av de sju respondenterna från den äldre generationen förknippade också namnet *Love* på ett positivt sätt med författaren Carl Jonas Love Almquist. Ingen av de sju ungdomarna gjorde det.

Namnet *Elias*

Den äldre generationens syn på namnet *Elias*:

1. Är ett vackert namn.
2. Har ofta hört det.
3. Förknippar namnet med Bibeln.
4. Är mjukt och fint.
5. Ett namn som passar alla.

Den yngre generationens syn på namnet *Elias*:

1. Är ett fint namn.
2. Har hört det förut.
3. Förknippar namnet med en snäll person.
4. Låter mjukt.
5. Passar till alla.

Kommentar till gemensamma åsikter samt skilda tankar om namnet Elias

Både den äldre och den yngre generationen tyckte att *Elias* var ett fint namn. På frågan varför de tyckte om namnet svarade de båda generationerna dock väldigt olika. Alla från den äldre generationen förknippade namnet med Bibeln. Linnéa, 67 år, sade så här: *Elias det är Bibeln för mig. Himmelsfärd och allt vad det är. Känner ingen Elias mer än i Bibeln, och den hörde jag så mycket som barn så att de är som mina bröder, Elias och de andra.*

Det gjordes även andra associationer bland de äldre. Rolf 68 år: *Men sen har man ju sett en massa ruskigheter på TV också och där brukar de ju vara de onda som heter Elias. Kan inte komma på någon speciell film men kan nog förknippa Elias med Djävulen och ondskan också.*

Den yngre generationen förknippade inte namnet *Elias* med Bibeln. Deras förklaring till att de tycker om namnet *Elias* är det är ett ”normalt” och vanligt namn som de känner igen. Vidare tyckte det att namnet låter vänligt. Sara, 18 år, uttryckte sig så här: *Ett fint namn. Låter som en vänlig person. Någon som man kan lita på. En riktigt bra kompis. Låter coolt också, inte töntigt.*

Sex av de sju unga respondenterna tyckte mycket om namnet *Elias*. Johan 16 år var däremot av en annan uppfattning:

Är det ett killnamn? *Elias* låter som ett tjejnamn. Det låter som rosa, ett namn från den rosa sidan, tjejsidan.[...] tror inte att det är vanligt, aldrig, det är riktigt ovanligt. Passar på minibäbisar. Men jag kan inte bäbisnamn. Dom pratar ju inte, de vet ju inte själva vad dom heter.

Ordningsföljd för namnens popularitet hos respondenterna

Avslutningsvis kan tilläggas att det flicknamn som respondenterna tyckte var finast var *Tindra* och sedan kom *Emma* följt av *Ronja*. Flicknamnet *Smilla* tyckte respondenterna minst om och *Siri* tyckte de näst minst om.

Elias var det namn som de flesta av de 14 respondenterna tyckte var finast av de fem pojknamnen som intervjun berörde. Sedan kom *William* följt av *Love* och *Hugo*. Det pojknamn som respondenterna tyckte minst om var *Liam*.

Övriga frågor

När det gäller betydelsen av klangen jämfört med erfarenheter från tidigare namnbärare tyckte jag inte riktigt att jag fick tillfredställande svar i intervjuerna. Därför ställde jag en sista fråga rent generellt om klang i förhållande till erfarenheter från tidigare namnbärare. Jag ställde denna fråga till alla respondenterna i slutet av intervjun. Det sammanfattande svaret från de 14 respondenterna blev att de tyckte att klangen var väldigt viktig men om de träffat någon tidigare namnbärare som gett dem negativa erfarenheter var detta viktigare än klangen. De menade också att man vänjer sig vid ett namn som man inte har hört förut om det blir vanligt och man hör det oftare. Särskilt gäller detta om namnet ges till något barn som man tycker om. Då kan man ändra sin åsikt angående klangen.

Diskussion

I detta kapitel kommer resultatet att diskuteras. Denna diskussion kommer att svara på frågeställningarna. Till sist kommer slutsatserna att sammanfattas och eventuella vidare undersökningar kommer att föreslås.

Skillnaden i attityd mellan generationerna

Det förväntade resultatet, som nämndes tidigare i denna uppsats, var att attityder till våra vanligaste förnamn som ges till barn idag skulle skilja sig mellan åldersgrupperna. Detta stämmer till viss del även om resultatet visar att inställningen till de olika namnen är relativt lika mellan generationerna. Båda åldersgrupperna tyckte mest om namnen *Tindra*, *Emma*, *William* och *Elias*. De tyckte båda sämst om namnen *Liam*, *Hugo* och *Smilla*. Namnet *Siri* däremot uppskattades av de flesta från den äldre generationen men uppskattades inte lika mycket i den yngre.

Orsakerna till varför de tyckte som de tyckte om namnet varierade däremot mellan åldersgrupperna. Detta kan man se som en olikhet. Även om det fanns mest likheter i uppfattning om namnen inom en generation så fanns det även olika åsikter om ett och samma namn. Resultatet visade att Rolf, 68 år var mer negativ till namnet *Siri* än vad de andra i hans åldersgrupp var. Detta berodde på att han hade en tidigare negativ erfarenhet från en bärare av namnet *Siri*.

I det stora hela var det dock mer likheter i åsikter inom den egna generationen än mellan generationerna. Namnet *Love* associerade de flesta ungdomarna stavningsmässigt och inte uttalsmässigt med det engelska ordet *love* medan de äldre associerade namnet med författaren Carl Jonas Love Almquist. Detta kan ha sin förklaring i att de olika åldersgrupperna har olika referensramar. Efter att ha pratat med lärare på den skola som eleverna går på fick jag reda på att ungdomarna har läst om författaren i skolan. I Lidköping får denne författare extra uppmärksamhet i skolorna eftersom boken *Det går an* har anknytning till Lidköping. Det är också troligt att den äldre generationen har stött på det engelska ordet *love*.

Förklaringen till att de olika åldersgrupperna ändå uteslutande associerar till endast ett av dessa objekt har troligtvis sin grund i olikheter i intressen. Boken *Det* går an tilltalar troligtvis den äldre generationen mer och det är allmänt känt att ungdomar gärna låter sig inspireras av engelska ord.

Likaså ser man i resultatet att ungdomar i större grad associerar namnen med seriefigurer och barnprogram som denna generation är uppväxta med. Den äldre generationen har inte växt upp med massmedier på samma sätt men har däremot växt upp med inflytanden ifrån Bibeln på ett annat sätt än vad ungdomarna har. Detta syns tydligt när det gäller namnet *Elias*.

Sammanfattningsvis kan man säga att skillnaden i attityd till de enskilda namnen inte var så stor mellan generationerna. Dock var skillnaderna i attityder till namnen större mellan de olika åldersgrupperna än inom den egna generationen.

Orsaker till attityder

Respondenterna var generellt fåordiga när de gällde orsaken till att de tyckte som de tyckte. När de var positiva till ett namn hade de lättare att prata om namnet i fråga. Jag ska här ta upp och diskutera några orsaker till attityder som framkom i resultatet.

En skillnad i attityd mellan generationerna var att de äldre förknippade namnen *Emma* och *Hugo* med ”gamla gubbar och tanter”. Orsaken till skillnaden mellan generationerna angående denna attityd är att de äldre respondenterna var barn för 50–70 år sedan. Namnet *Emma* var ett modenamn under hela 1800-talet, men sedan föll det ur modet på 1900-talet, vilket är en förklaring till att dagens pensionärer förknippar namnet *Emma* med ”gamla tanter”. Resultatet i denna uppsats visar på att trots att den äldre generationen förknippar *Emma* med ”gamla tanter” från sin barndom är de positiva till att namnet från slutet av 1900-talet ges till små barn. Detta beror troligtvis på att namnet tillhörde deras mormors och morfars generation och inte någon auktoritet som hörde till deras egna föräldrars generation. Detta resultat stämmer överens med Malmstens teori som presenterats tidigare i denna uppsats.

Resultatet visar att inte bara tidigare namnbärare som man varit i kontakt med, utan också media har betydelse för hur man uppfattar ett namn. Ungdomarna förknippade namnet *Hugo* med robotar och tecknade figurer som de kommit i kontakt med genom media. Dessa filmer kan ha påverkat deras negativa inställning till namnet. Johan, 16 år, sade till exempel att han fick mardrömmar av en film där namnet *Hugo* fanns med.

Den pojke som var mest positivt inställd till namnet *Hugo* nämnde associationen till kläd- och parfymmärket *Hugo Boss*. Här är det troligtvis media i form av reklam som har orsakat hans mer positiva inställning till namnet.

Resultatet visar att respondenterna verkar ha behov av att associera namnet med någonting. *Tindra* hade respondenterna lätt att associera med en sång och detta kan bland annat vara en orsak till att de flesta tyckte om detta namn. *Smilla* däremot hade respondenterna svårt att associera med någonting och det kan bland annat vara därför som detta namn inte var lika omtyckt. Man skulle kunna tänka sig att det kan vara namnets klang eller ”ton” som de inte tycker om men det var ingen av respondenterna som nämnde någonting om detta när det gäller namnet *Smilla*. När jag frågade om klangen sade de bara att de tyckte att namnet lät konstigt för att de inte kunde associera det med någonting.

En tydlig skillnad i associationer mellan män och kvinnor istället för mellan generationerna visade åsikterna om namnet *Love*. Kvinnorna var mycket mer positiva till detta namn än var männen var. Detta kan bero på att männen uppfattade det som lite löjeväckande för en man att heta *Love* som betyder ’kärlek’ på engelska.

Som tidigare nämnts så gav respondenterna inga långa utläggningar om varför de tyckte som de gjorde om namnen ifråga. De nämnde kort några bekanta eller personer som de kände eller har känt. Att de inte gärna gick in på personliga och känsliga erfarenheter angående namnen kan bero på att de inte kände mig som intervjuade dem, eller kanske bara på att jag tog upp namn som inte bars av många som de kände.

Namnet *Emma*, till exempel, hade alla respondenterna kommit i kontakt med. Alla var positiva till namnet och jag antar därför att deras erfarenheter av namnbärare till detta namn enbart var och har varit positiva. Trots att jag helst hade velat att respondenterna hade kommit med längre utläggningar och förklaringar till orsaken att de tyckte som de gjorde om namnen så uppfattade jag det ändå inte som att de undanhöll mig fakta. De hade inga problem med att säga till om ett namn inte föll dem i smaken och om de hade någon tidigare negativ erfarenhet nämnde de den spontant.

Det verkade också som att både den yngre och den äldre generationen i stort sett hade kommit lika mycket i kontakt med namngivningen av spädbarn under de senaste åren. De unga associerade i första hand till syskon och kompisars syskon och de äldre associerade till barnbarn och bekantas barnbarn. Det var bara namnet *Tindra* som den yngre generationen var mer bekant med än den äldre generationen.

I det stora hela så var erfarenheter från tidigare namnbärare mer positiva än negativa. De negativa erfarenheterna verkade dock påverka respondenterna betydligt mer än de positiva. Citatet från Rolf, 68 år, angående namnet *Siri* kan ses som ett exempel på detta.

Klang och associationer

Jag försökte också att reda ut om det var klangen eller erfarenheter från tidigare namnbärare som påverkade attityden utifrån intervjuaren. Detta var inte lika enkelt eftersom respondenterna gärna sade emot sig själva när det gällde klangen. Ett exempel är *Ronja* och *Smilla* som inte var lika populära bland respondenterna som *Emma* och *Tindra*. *Ronja* var ett namn som respondenterna ansåg vara lite grovt. *Smilla* var det namn som respondenterna tyckte minst om. Den äldre generationens förklaring till varför de tyckte om namnet *Tindra* var att namnet var lätt att säga och att det slutade på bokstaven *a*. *Ronja* och *Smilla* anser jag vara lika lätta att säga och de slutar båda på bokstaven *a*. Detta resonemang blir därför motsägelsefullt. Det är troligare att respondenterna tyckte om namnet *Tindra* för att de associerade namnet till saker som de tyckte var vackra. De äldre associerade till en vacker sång och de yngre associerade till sagornas värld.

Smilla och *Liam* var de namn som var minst omtyckta och respondenterna hade mycket svårt att associera dessa för dem okända namn till någonting. Av detta drar jag slutsatsen att det är viktigt för människor att associera ett namn till något för att kunna tycka om det eller över huvud taget ha någon åsikt om det. Respondenterna ansåg sig inte ha några direkta associationer kring dessa namn och då borde de lättare objektivt kunna bedöma namnet i sig som en fonetisk enhet. Men resultatet visar tvärtom att de hade svårare att bedöma klangen i dessa namn. De tyckte enbart att namnen lät konstiga och visade en stark motvilja till att fundera över klangen i dessa namn. De sade att de inte tyckte om namnen för att de inte hade träffat på dem tidigare och därför inte haft möjlighet att göra några associationer kring dessa namn.

En undersökning som går djupare går in på klangen och kanske testar rena ljudkombinationer skulle kunna komma fram till ett annat resultat. Jag vill därför i denna uppsats inte hävda att folk tycker att alla namn som de inte kan associera något till, är fula. Ett sådant påstående kräver en starkare underbyggnad. Dock visar resultatet i denna begränsade undersökning att

respondenterna har behov av att associera namnet vid något för att tycka om det.

När det gäller attityd till namn, och om attityden beror på klangen eller på erfarenhet från tidigare namnbärare var det lättare att ställa denna fråga som en slutfråga. Det sammanfattande svaret var att respondenterna tyckte att klangen var väldigt viktig men om de hade träffat någon tidigare namnbärare som gett dem negativa erfarenheter påverkade detta mer än klangen. Vidare menade de att man vänjer sig vid ett namn som tidigare var ovanligt om det blir vanligare och man hör det mer ofta. Detta kan ändra åsikten angående klangen. Att de kan ändra sin åsikt om klangen efter att de kommit i kontakt med bärare av namnet visar på de inte ser klangen enbart som en fonetisk enhet utan de förknippar klangen med erfarenhet från tidigare namnbärare. De tycker att namnet klingar vackert när de har positiva erfarenheter av namnet och att det klingar fult när de har negativa erfarenheter. Jag tycker att det verkar som att respondenterna har svårt för att skilja mellan klang och erfarenhet från tidigare namnbärare. Jag bedömer att de hade svårt att reda ut varför de tyckte som de tyckte om namnen och att de inte såg klangen som en fonetisk enhet utan att de blandade ihop den med associationer.

Troligtvis hade respondenterna haft mycket mer att säga om namnen *Smilla* och *Liam* om de hade varit i kontakt med några barn som hade dessa namn. *Love* var ju heller inte ett populärt namn hos vissa respondenter men eftersom de hade träffat på namnet tidigare hade de lättare att motivera varför de inte gillade namnet. Ett undantag här är dock *Tindra* som den äldre generationen inte kommit i kontakt med och ändå tyckte mest om. Men detta namn skiljer sig från både *Smilla* och *Liam* eftersom det också är ett verb som lätt går att associera med någonting som respondenterna uppfattar som vackert.

I Amy Perfors studie som nämnts tidigare i denna uppsats var slutsatsen att en kvinna ansågs som mest attraktiv när hon hade ett namn med en bakre vokal i den betonade stavelsen. Det enda flicknamn som har en bakre vokal i den betonade stavelsen i denna undersökning är namnet *Ronja*, som respondenterna inte tyckte lika mycket om som *Tindra* och *Emma* som har främre vokal i den betonade stavelsen. Namnen *Smilla* och *Siri* har också främre vokal i den betonade stavelsen och attityden till dessa namn var relativt negativ i denna undersökning.

Enligt Perfors studie uppfattades ett mansnamn som mest attraktivt när fotografiet parades ihop med ett namn med en främre vokal i den betonade stavelsen. *William*, *Liam*, *Hugo* och *Elias* har en främre vokal i den betonade vokalen, och *Love* har en bakre vokal i den betonade stavelsen.

Eftersom både de pojk- och flicknamn som respondenterna tyckte mest om och de som de tyckte minst om hade samma ljudkombination kan jag i min undersökning inte se något fonologiskt mönster som liknar det som Perfors kom fram till. Som jag nämnt tidigare i denna uppsats är det svårt att jämföra samma ljudkombination i ett förnam till litet barn med något som anses vara attraktivt på en vuxen person. Perfors studie handlade dessutom om engelska namn och det kan också vara stor skillnad på hur man uppfattar namn i olika språk. Materialet i denna undersökning är dessutom för litet för att jag ska kunna se något fonologiskt mönster som säger att vokalkvaliteten hos den betonade vokalen i ett namn spelar stor roll när det gäller attityden till ett namn. Det finns inte heller något svar från någon av respondenterna som skulle tyda på detta.

Sammanfattningsvis kan sägas att denna studie tyder på att associationer angående ett namn är viktigare än namnets klang. När det gäller associationer spelar tidigare namnbärare en stor roll vid ett namn som är känt. Vid ett okänt namn är det viktigt att kunna associera namnet med någonting för att man ska kunna få en känsla för namnet. I intervju svaren ville respondenterna gärna associera namnet till någonting och de gav spontana svar om tidigare kända namnbärare.

Enbart klangen har inte lika stor betydelse för åsikten som namnet i fråga. Respondenternas förklaring till att de inte tyckte om ett namn var att de inte gillade klangen. Jag tolkade det däremot som att det inte enbart var klangen utan att de omedvetet inte tyckte om namnet på grund av associationer. Detta är tydligt när det gäller namnet *Ronja* som de flesta tyckte var mjukt men några sade sig inte tycka om för att det lät grovt. Vid ytterligare diskussion visade det sig att de upplevde namnet som hårt för att de associerade namnet till Ronja Rövardotter. Namnet i sig tyckte de lät mjukt. Ronja är ett av de namn i denna undersökning som 2005 har halkat ner på listan, och att det inte längre är lika populärt bland befolkningen kan också vara en anledning till attityden. Att de flesta också associerade namnet med hundar och katter kan eventuellt också ha bidragit till att de tyckte att namnet kunde låta grovt. Men här spelar subjektiva associationer in för vissa personer uppfattar säkerligen hundar som grova medan andra uppfattar hundar som mjuka.

Sammanfattande slutsatser och förslag till fortsatt undersökning

Skillnaden i inställning mellan den yngre och den äldre generationen till tio av de vanligaste förnamn som ges till nyfödda barn var inte så stor som jag

hade förväntat mig. Däremot skiljde sig respondenternas förklaringar angående orsakerna till inställningen till namnen i fråga. Enligt respondenterna påverkar erfarenheter ifrån tidigare namnbärare mer än namnets klang när det gäller inställningen till namnet. Namnen som ligger längst upp på Sveriges topplista över de hundra vanligaste förnamnen som ges till barn var respondenterna mest positiva till. Flicknamn som gått ned i popularitet år 2005 var *Ronja*, *Smilla* och *Siri*. Dessa uppgifter stämmer överens med mitt resultat när det gäller flicknamnen eftersom de var de flicknamn som respondenterna var mest negativa till. *William* och *Love* var de pojknamn som har gått ned i popularitet år 2005. *William* var det namn som var näst populärast i denna studie varför detta resultat stämmer överens med listan 2005.

Årligen presenteras det topplistor över de 100 populäraste förnamn som ges till nyfödda. Med detta arbete har jag gjort någonting mer med dessa listor då jag har valt ut några namn som jag har studerat närmare. Med hjälp av intervjuer har jag fått en inblick i vad både representanter för den yngre och den äldre generationen har för attityd till dessa namn. Jag har också försökt att hos respondenterna hitta orsaker till deras uppfattningar. Denna studie har varit ett första steg till en djupare förståelse av människors inställning och attityd till personnamn.

För att få en ännu djupare förståelse till grunden för människors åsikter angående personnamn krävs en studie i ett betydligt större format. En liknande studie med fler respondenter och ett större antal utvalda personnamn skulle säkerligen ge ett pålitligare och ett mer mångfacetterat resultat. Man skulle kunna be respondenterna att lyssna på rena ljudkombinationer för att ta reda på vad klangen i ett personnamn har för betydelse. Inför intervjuerna bör man ge respondenterna lite kunskap om fonetik och tala lite allmänt runt namn och klang för att de ska ha lättare att tänka i dessa banor. Detta är inget som jag gjorde i denna undersökning och det kan vara en anledning till att respondenterna var fåordiga angående klangen.

Det skulle också vara intressant att med utgångspunkt i Perfors studie byta ut bilder och namn på vuxna personer till bilder och namn på barn. Istället för att bedöma hur "attraktiv" en vuxen person uppfattas kan man bedöma hur "sött" ett barn uppfattas beroende på om man parar ihop det med ett namn med en bakre eller främre betonad vokal. Om man inte enbart vill fokusera på barnnamn kan man också helt enkelt göra om Perfors studie för att se om resultatet blir annorlunda med svenskspråkiga informanter och svenska namn, men då blir det en mer omfattande undersökning än en c-uppsats som denna.

Litteraturförteckning

- Allén, Sture & Wåhlin, Staffan 1995. *Förnamnsboken*. Stockholm: Norstedts.
- Andersson-Ek, Per 1996. *Namnsdagsboken*. Göteborg: Tre böcker.
- Brylla, Eva 2002. *Ursäkta hur var namnet. Personnamn i praktiskt bruk*. Uppsala: Bombus.
- Brylla, Eva 2004. *Förnamn i Sverige. Kortfattat namnlexikon*. Stockholm: Liber
- Carlsson, W Albert 1986. *Stora namnboken*. Stockholm: LTs förlag.
- af Klintberg, Bengt 2001. *Namnen i almanackan*. Stockholm: Nordstedts ordbok.
- Malmsten, Anders 1993. *Nittiotalets namnbok*. Stockholm: Prisma.
- Malmsten, Anders 2000. *Svenska namnboken*. Stockholm: Prisma.
- Modéer, Ivar 1989. *Svenska personnamn. Handbok för universitetsbruk och självstudier*. Utg.av Sundqvist, Birger & Thors, Carl-Erik. Lund: Studentlitteratur.
- Otterbjörk, Roland 1970. *Svenska förnamn*. (Skrifter utg. av nämnden för svensk språkvård 29).
- Perfors, Amy 2004. *What's a name? The effect of sound symbolism on facial attractiveness*. Hämtat från <<http://www.web.mit.edu/perfors/www/>>. Hämtat den 28 februari 2006.
- SCB = Statiska centralbyrån. Namnstatistik. Topp 100 listor, nyfödda. Hämtat från http://www.scb.se/templates/Product_30895.asp. Hämtat den 28 februari 2006.
- Svenska namn = Svenska namn, Namntoppen. Hämtat från <<http://www.svenskanamn.se>>. Hämtat den 3 november 2005.
- Van Langendonck, Willy 1999. Neurolinguistic and syntactic evidence for basic level meaning in proper names. *Functions of Language*.6.1.

Bilaga 1

Intervjuguide

Ta reda på:

- Respondentens kön, ålder, och bostadsort.

Intervjufrågor:

1.
 - a. Vad tycker du om namnet...?
 - b. Vad tror du själv är orsaken till din attityd/vad du tycker till/om namnet?

Ställ följande frågor om respondenten inte redan självmant har svarat på dem.

2.
 - a. Förknippar du namnet med någon tidigare namnbärare?
 - b. Vad tycker du om namnets klang?
 - c. Har du hört namnet förut?
 - d. Hur vanligt tror du att namnet är?
 - e. Vem passar namnet till?
 - f. Kan alla åldersgrupper ha detta namn?
3.
 - a. Vilket namn av dem som vi har talat om tycker du mest respektive minst om?

Vilket namn som vi har talat om tycker du är vackrast respektive fulast?